

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סד.

עין משפט נר מצוה

רסג א מ"י פ"ג מהלכות
מאלכות אסורות
הלכה כ' סמך לחין קל
טוש"ע י"ד ס"י פג סעי'
ח:
רסד ב מ"י שם הלכה ט'
טוש"ע שם ס"י פו
סעיף י' וע"ש בהגה"ס:
רסה ג מ"י שם הלכה י'
ועיין בהשגות
ובמ"מ וסמך שם טוש"ע
י"ד סמך פו סעיף א'
רסו ד מ"י שם הלכה ח
טוש"ע שם סעיף ח:

תורה אור השלם

1. וכל השרץ השרץ על
הארץ שרק הוא לא
יאכל:

לענין רש"י

פלוט"א [פלוט"א].
ד"ה.
פלוט"א [פלוט"א].
ש"ח.
אלבו"ן [אלבו"ן].
חלבון [הביצה].
מוז"ל [הביצה].
חלבון [הביצה].

מוסף רש"י

אלו הן סימני ביצים.
על ש"ף טהור (ע"ו)
ח. שכודרת. משוכה
שפחה נראשה אחד
והולכת ומקצת ומשכמת
(ש"ס). ועגולות. עגולה
מלידה ומגלגלת דלון
אחד כד. רכס פלוט"א
בלע"ז. לומר ששני כד
שפחה מתמזין בים מוטב
(ש"ס). חלבון. אלבוט"ל
(ש"ס). חלבון. מוז"ל
(ש"ס). ביצת השרץ. כז'
והנולדה מפעולת זכר הן,
כז הוא פלוט"ל בלע"ז,
הדומה לפטרע, ומקפא
מינה לשם ריקמה וריקמה
מתמלא בגנוע (ש"ס).

רבינו גרשום

חלבון זהו לובן של
ביצה: הכא במאי
טעקתן בחתוכות. כלומר
שהקליפה החתוכה ואין
יכול להכיר בה באותה
סימנין: ולבודק בחלבון
שקליפה חתוכה
הן והקליפה שבורה
יכול להכיר בקורה אם
שקליפה חתוכה: וטרפות
בקורה שאין יכול להכיר.
והתניא אין מוכרין ביצת
טרפה לעוברי כוכבים
א"כ טורפין בקורה
לפי שאין לוקחין ממנו
ביצים טרפות ואין לחוש
שמה: ומכרם לישראל:
אלא א"ר יורה סימנין
לאו דאורייתא. כלומר
סימנין ביצים: שאם ריקמה
וניקבה (ח) שנקבה הציר
בתוכה דמי כשרץ עצמו
ומטבא בכשרות. ואמאי
מטבא בכשרות שכן
חומט תחיל: ברייתא
בכשרות: ויילמא דנחש
הוא כלומר נחש לא
על הארץ ביצת השרץ
שריקמה וניקבה ואכלה
לוקח משום שרץ השרץ
על הארץ מדאורייתא אבל
אפרוחים שלא נפתחו
עניהם מדרבנן לוקח
דקרא אסתמכת

עוברי דגים. צילי הדגים כמות שהן מחזכרים יחד: שזודת.
עצה כדכור פלוט"א: **כודרת** ועגולות. חדל היא דלי תנא
עגולות לחודה הוה משמע עגולה כעדשה וכגזניה להכי תנא
כודרת ועגולות כעגולה של כדור שאינה קלושה אלא עגולה
ועוברי דגים (ח) ותניא גבי ביצים (ג) אלו הן
סימני ביצים כל שכודרת ועגולות ראשה
אחד כד וראשה אחד חד טהורה ב' ראשיה
כדון או ב' ראשיה הדין טמאין (א) חלבון
מבחוץ וחלמון מבפנים טהורה חלמון
מבחוץ וחלבון מבפנים טמאה חלמון וחלבון
מעורבין זה בזה בידוע שהיא ביצת השרץ
לא צריכה דחתוכות וליבודק בחלמון וחלבון
בטרפות בקורה וכו"ג מי זבנינן מינייהו
והא תניא (ט) אין מוכרין ביצת טרפה לעובר
כוכבים אלא א"כ טרופה בקורה לפיכך
אין לוקחין מהם ביצים טרופות בקורה
אלא אמר ר' זירא סימנין לאו דאורייתא דאי
לא תימא הכי הא דאמר רב אסי (י) שמינה
ספיקות הן ליבודק בביצים ידיהו אלא ש"מ
סימנין לאו דאורייתא אלא למאי הלכתא
קתני לה הכי קאמר ר' ב' ראשיה כדון או ב'
ראשיה הדין או חלמון מבחוץ וחלבון
מבפנים ודאי טמאה רישיה חד חד רישיה
חד כד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים ואמר
לך של עוף פלוני וטהור הוא סמוך עליהם
בסתמא לא תסמוך עליהם דאייבא דעורבא
דדמי לדיונה אמר מר חלבון וחלמון מעורבין
זה בזה בידוע שהיא ביצת השרץ למאי
הלכתא אמר רב עוקבא בר חמא לומר שאם
ריקמה וניקבה (י) (בכעדשה מטמא) מתקיף
לה רבינא ודלמא דנחש היא אלא אמר
רבא שאם ריקמה ואכלה לוקח עליה
משום שרץ השרץ על הארץ אי הכי
מאי איריא דטמאה אפילו דטהורה נמי
דתניא וכל השרץ השרץ על הארץ
לרבות

של עוף פלוני וטהורים הם אלו סומכים על רוב ביצים שמתוין זייניו
אזילי"ש וקניתי"ש שנילושו צביצים אע"ג דלסר"י הכל ליקח מהם צביצים טרופות בקורה לא דמיא דהלא לוקח ריביתא כוכבים
עובד כוכבים טרופות בקורה ש"מ דמוכחא מילתא דישיראל מוכרם לו לפי שהיו של טרפה אבל עיסה שנלושה צביצים לא חיישין ואזלינן
במר רוב צביצים שאינן של טרפות ולא חיישין שמא היה בהם דם לרוב צביצים אין בהם דם ומעשים בכל יום שאנו אוכלין ביצים
מנוגלות אע"פ שאין יכולות לנידוק ומיניה (י) ר"ת היה אוסר ליקח מן העובדי כוכבים אזילי"ש וקניתי"ש משום ששולי עובדי כוכבים
אע"ג דאמר זירושלמי דפת מננו עליו והמירוהו שאני הכא שנילושו צביצים ונאסרו מטעם שלקות שלא היה בכלל ההיתר דשמי גזירות
היו דגורה דפת מ"ח דבר דגזור תלמידי שמי' והלל גזרה דשלקות קדמה היתה תדע מדעתי למימר בסוף פרק אין מעמידין
(ע"ו דף יז): דהוא מדאורייתא מדכתיב אכל בצק וניקבה וכלתו ומינס בצקו ומינס ומינס ונחשתי מה מינס שלא נשמתו וז' אכל שלא
שנתה ולבצוק מסיק דקרא אסתמכת צבנלמא הוא ואי מוכרין דכריס היתה ב' הש"ס שידועות לכל על דלמא צפרק
אין מעמידין (שם דף יז). שפסע איסורן בכל ישראל ומינה נראה דאע"ג דלמרינן הלכה כמאן דלסר"י משום ששולי עובדי כוכבים צפ'
אין מעמידין דתניא כותיה מכל מקום עיסה שנלושה צביצים אין לאסור משום דקמחא עיקר כיון דמזכרין עליה המזיזא לחם מן הארץ ואנו
סומכין על היתר זירושלמי דפת ואמרין צפרק אין מעמידין (שם דף יז). גבי (קרי ביצים) אין בהם משום צבולין עובדי כוכבים ואי עבדיהו
עובד כוכבים כסא דהרסנא יש בהם משום צבולין עובדי כוכבים ופרין פשיטא ומשני מהו דתימא הרסנא עיקר קמ"ל קימחא עיקר
משמע דאי הוה הרסנא עיקר היה מותר ואע"פ שהקמח מעורב בו ומטעם זה אין להמיר עיסה של פשיטא"ל שאפילו עובד כוכבים
(ט) שהשמונית הוא צבין על העיסה וגם מתחילתו הוא נאסר משום צבולין עובדי כוכבים ולא דמי לעיסה שנלושה צביצים שהצילה נתצטלה
מתלה ולא נאסר מעולם (י): **שאם** ריקמה וניקבה מטמא בכעדשה. דווקא ריקמה שרץ שרץ דווקא העור והרטוב (קמח קסו): ביצת שרץ
המרוקמת טהורה וניקבה כל שהוא טמאה: **שאם** ריקמה וניקבה מטמא בכעדשה. ואי"ת לאכילה ולמלקות ל"ל ריקמה לא קני"ל
כל היוא"ל מן הטמא טמא (ט) דתניא צפ"ק דכבורות (דף יז): ומאי טעמא אכרינן התם מי רגלים של חומר (י) וכן צסמוך דר"ש ביצת טמאה
דאסירא מדכתיב ואת צת היענה ל"ל (ט) (וכי האי גוונא) משמע צפ' גיד הנשה דקרא דנת היענה לא אינטיקך לגופיה אלא למידק מניה הא
דעוף טהור שריא דס"ד אמייא דאסירא משום דלא אשכח מידי דלתי מחי ושריא כדלמך צפ"ק דכבורות (דף יז): גבי חלב של צהמה טהורה
דעמי התם קרא למשחי ואין הלשון משמע כן דקאמר מנין לביצת טמאה שאסורה ולא קאמר מנין לביצת טהורה שמוותרת ונראה לפרש דביצת
עוף טהור נפקא לן דשרי מדדרישין לקמן (דף קמ). גבי שלוח הקן טמא לך ולא לכלבדך דמעטעין מינייה עוף טהור רובך על צילי עוף טמא
ולכי אנטרין צת היענה לאסור צילי עוף טמא דס"ד דשרי משום דליכא מידי דלתי מחי ושריה רחמנא והך צילי כי אזכר מן החי
היא ושריה רחמנא הלכך היא טמאה אפילו צעוף טמא ודיוקא לך ולא לכלבדך הוא אוקמינן אהפירוחים טמאים אבל צילי לישתרו
דכה"ג קאמר צפ"ק דכבורות (דף יז): גבי חלב צהמה טמאה והשתא תימא לך דנקט צילי עוף טמא דקרא ריקמה אסירא ואי לא
ריקמה שריא מטעם חידוש כמו דעוף טהור שצבולת הוא דכתב קרא דנת היענה ולא צפרן ומיניה קשה כיון דביצת
השרץ לא ילפי מציצת עוף טמא כל שכן ביצת טרפה וצריש מסכת ביצה (דף יז): משמע דאסירא מדאורייתא וי"ל דמסכתא

ע"כ מוסף הן תנא
גבי צילי וה"ג דגים
ואלו הן סימני וכו' כי
הוא קושא דבדיחה לטעמי,
3) ומוספתא פ"ג ה"ח
4) [צילי הלבון
מבחוץ והלמון מבפנים],
5) [מוספתא פ"ג ה"ח
6) [לעיל סג].
7) [צילי מטמאה בכעדשה],
8) ביצה וכו' (ח) [שרץ
לע"ז], 9) [וכן דרשה
לא מנאא בחגיגה וע'
מוס' קטרינן כו'. ד"ה
מדור וכו' ציטי כדדקשין
זירושלמי דקטרינן פ"י
וע"ש מוספתא קטרינן לו.
ד"ה אמתו וכו' ציטי
כדדקשין צפיקמחא רבנא
דכרי חכמים וכו' ע"ש
ועיין רש"י גיטס ד"ה
צפיקמחא וכו' העתוקי הוס'
צ"ע מ. ד"ה אמר רבא
ע"ש ר"ה גיטס ד"ה
קלפסחא, (ט) [ע"ש] א"ת
ד"ה קמ"ל קימחא לוח
הספך וי"ל ב"ח ר"ח,
ל) [ג"ס קטרינן מלוחס],
מ) [ע"ש] א"תא שהאונן
דגים, ו) [וע"ש] מוספת
ע"ו מ. ד"ה אמר רבא
ומוספתא צילי טו: ד"ה
קא משמע לן, (ט) [צילי
כתנן, (ט) [צילי וכה"ג
כ' א"תא בחלכות גדולות פ'
ג'ד ה"ה].

גליון הש"ס

נב' אין מוכרים ביצת
שריפה. צריך הגירסא
עגולה:

שיטת מקובצת

ואין בסמוך דר"ש ביצת
טמא אסירא מרבתי
ואת בת היענה למח לי
ובהלכות גדולות בהלכות
גיר הנשה משמע דקרא
דנת היענה לא איצטרך
לגופיה אלא למידק מינה
וכי וכו' חיל הוסי'
חיצוניות פ"ק דבבורות
קשה לר"י מאי קאמר
מנין לביצת טמאה שהיא
אסורה וכו' ת"ל דכל
היוצא מן הטמא מן
וי"מ דה"ק מנין לביצת
טמאה שהיא אסורה וכו'
טהורה מותרת דק"מ
דאסורה משום אבר מן
החי ול"ג דא"כ ה"ה
למינה מנין לביצת טהורה
שהיא מותרת ועוד דנפקא
לן ביצת טהורה שמותרת
מתקח לך ולא לכלבדך
דמעטעין מיניה עוף
(טהור) [נ"מ] ונראה לר"י
לפרש וכו' ככתוב בתוס'
ועוד פ"ה ה"מ דקביע מנין
לביצה שאסורה וכו' וכו'
בריה שלא להתבטל ברוב
ולכי מיידי קרא דרי'
ליה בת היענה. ולפי ר"י
ניחא דקאמר שאם ריקמה
ואכלה לוקח וקשה למה
לי ריקמה תיפוק ליה דכל
היוצא מן הטמא וכו'
ולהאי דפי' ר"י ניחא דאי
לא ריקמה אמרינן דלא
ליק עלה הואיל ואבר מן
טהורה הוא אף מן החי
ושריא כי נמי הוי דרשין
שרי דווקא בביצת עוף
טמא חידוש איסור כתב
היענה אבל בביצת השרץ
לא משמעין ע"כ ש"ס:

(ח) נראה לצ"ל שריקם השרץ
מבמה זמי ספק עלמו וכו'.